

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN TÀI CHÍNH**

BỘ TÀI CHÍNH

HOÀNG THU HIỀN

**KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP
CHUYÊN KINH DOANH NỘI DUNG SỐ VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Hà Nội - 2017

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN TÀI CHÍNH**

BỘ TÀI CHÍNH

HOÀNG THU HIỀN

**KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP
CHUYÊN KINH DOANH NỘI DUNG SỐ VIỆT NAM**

CHUYÊN NGÀNH: KẾ TOÁN

MÃ SỐ: 62.34.03.01

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

- 1. PGS.TS. Đinh Thị Mai**
- 2. TS. Mai Vinh**

Hà Nội - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Hoàng Thu Hiền

MỤC LỤC

MỤC LỤC	1
DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ, ĐỒ THỊ	v
PHẦN MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: CỞ SỞ LÝ LUẬN VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG DOANH NGHIỆP	21
1.1. Những vấn đề cơ bản về kế toán quản trị chi phí trong doanh nghiệp ..	21
1.1.1. Bản chất của kế toán quản trị chi phí.....	21
1.1.2. Vai trò của kế toán quản trị chi phí.....	23
1.1.3. Các phương pháp sử dụng trong kế toán quản trị chi phí	27
1.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến kế toán quản trị chi phí	27
1.2.1. Các nhân tố bên trong doanh nghiệp	27
1.2.2. Các nhân tố bên ngoài doanh nghiệp	29
1.3. Nội dung kế toán quản trị chi phí trong doanh nghiệp	30
1.3.1. Phân loại chi phí.....	31
1.3.2. Nhận diện trung tâm chi phí và xác định đối tượng chịu phí	39
1.3.3. Hệ thống định mức và dự toán chi phí.....	42
1.3.4. Phương pháp xác định chi phí cho các đối tượng chịu chi phí	48
1.3.5. Phân tích chi phí để kiểm soát chi phí và ra quyết định kinh doanh	66
1.4. Kinh nghiệm kế toán quản trị chi phí của một số nước trên thế giới	74
1.4.1. Kế toán quản trị chi phí tại các quốc gia phát triển	75
1.4.2. Kế toán quản trị chi phí tại các quốc gia đang phát triển.....	77
1.4.3. Bài học kinh nghiệm cho Kế toán quản trị chi phí ở Việt Nam	80
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	82
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP CHUYÊN KINH DOANH NỘI DUNG SỐ VIỆT NAM ..	83
2.1. Tổng quan về các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	83
2.1.1. Sơ lược về sự hình thành và phát triển các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	83

2.1.2. Đặc điểm hoạt động kinh doanh và tổ chức bộ máy quản lý trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	88
2.1.3. Đặc điểm tổ chức công tác kế toán trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.	96
2.2. Thực trạng kế toán quản trị chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	102
2.2.1. Thực tế phân loại chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	103
2.2.2. Thực tế nhận diện trung tâm chi phí và xác định đối tượng chịu phí tại các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	108
2.2.3. Thực tế hệ thống định mức, dự toán chi phí dịch vụ nội dung số	112
2.2.4. Thực tế xác định chi phí cho đối tượng chịu phí	117
2.2.5. Thực tế phân tích chi phí để kiểm soát chi phí và ra các quyết định kinh doanh.....	127
2.3. Đánh giá thực trạng kế toán quản trị chi phí trong các doanh nghiệp kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	135
2.3.1. Những kết quả đạt được.....	136
2.3.2. Hạn chế và nguyên nhân chủ yếu	138
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP CHUYÊN KINH DOANH NỘI DUNG SỐ VIỆT NAM.....	144
3.1. Định hướng phát triển ngành nội dung số Việt Nam và nhu cầu thông tin chi phí.....	144
3.1.1. Định hướng phát triển ngành nội dung số Việt Nam.....	144
3.1.2. Nhu cầu thông tin về chi phí cho việc ra các quyết định kinh doanh	149
3.2. Yêu cầu của việc hoàn thiện kế toán quản trị chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam	150
3.2.1. Phù hợp với đặc điểm hoạt động sản xuất kinh doanh của ngành công nghiệp nội dung số Việt Nam.	150
3.2.2. Phù hợp với xu hướng phát triển ngành công nghiệp nội dung số trong giai đoạn cạnh tranh và hội nhập quốc tế.....	150

3.2.3. Đáp ứng nhu cầu thông tin đa dạng của các nhà quản trị và mục tiêu kiểm soát chi phí của doanh nghiệp.....	151
3.2.4. Đáp ứng mục tiêu hiệu quả và tiết kiệm	152
3.3. Giải pháp hoàn thiện kế toán quản trị chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	152
3.3.1. Hoàn thiện phân loại chi phí phục vụ quản trị kinh doanh trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	152
3.3.2. Hoàn thiện nhận diện trung tâm chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.	156
3.3.3. Hoàn thiện hệ thống định mức và lập dự toán chi phí kinh doanh nội dung số	160
3.3.4. Hoàn thiện phương pháp xác định giá phí cho đối tượng chịu phí.....	164
3.3.5. Hoàn thiện phân tích chi phí phục vụ việc ra quyết định kinh doanh	169
3.4. Các điều kiện thực hiện giải pháp	173
3.4.1. Về phía nhà nước và cơ quan chức năng	173
3.4.2. Về phía các doanh nghiệp kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	175
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	178
KẾT LUẬN	179
TÀI LIỆU THAM KHẢO	182

DANH MỤC KÝ HIỆU VIẾT TẮT

Ký hiệu	Được hiểu là	Ký hiệu	Được hiểu là
BCQT	Báo cáo quản trị	ĐVT	Đơn vị tính
BH	Bán hàng	KD	Kinh doanh
BHXH	Bảo hiểm xã hội	KT	Kế toán
BHYT	Bảo hiểm y tế	GTGT	Giá trị gia tăng
BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp	GĐ	Giám đốc
SX	Sản xuất	KKTX	Kê khai thường xuyên
CCDC	Công cụ dụng cụ	KPCĐ	Kinh phí công đoàn
CNTT	Công nghệ thông tin	LN	Lợi nhuận
CNTT-TT	Công nghệ thông tin – truyền thông	LNG	Lợi nhuận gộp
CP	Cổ phần	LNT	Lợi nhuận thuần
CPSX	Chi phí sản xuất	PGĐ	Phó giám đốc
CPSXC	Chi phí sản xuất chung	QT	Quản trị
CPNVLTT	Chi phí nguyên vật liệu trực	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
CPNCTT	Chi phí nhân công trực tiếp	TM	Tiền mặt
DTBH	Doanh thu bán hàng	TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
DT	Doanh thu	TTTT	Thông tin truyền thông
DTT	Doanh thu thuần	SX	Sản xuất
DN	Doanh nghiệp	XNK	Xuất nhập khẩu
NDS	Nội dung số	WTO	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ, ĐỒ THỊ

BẢNG

Bảng 2. 1. Các mô hình tổ chức bộ máy kế toán tại các DN được khảo sát ...	96
Bảng 2. 2. Tiêu thức phân loại chi phí tại các DN nội dung số VN.....	103
Bảng 2. 3. Các loại định mức tại các DN chuyên kinh doanh nội dung số VN	113
Bảng 2. 4. Định mức chi phí nhân công trực tiếp	115
Bảng 2. 5. Các loại dự toán tại các DN chuyên kinh doanh nội dung số VN	116
Bảng 2. 6. Tình hình thực hiện phân tích để kiểm soát chi phí trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	128
Bảng 2. 7. Các quyết định kinh doanh mà doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam phải xử lý	131
Bảng 2. 8. Thông tin được thể hiện trên báo cáo quản trị chi phí của các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	134
Bảng 2. 9. Các loại báo cáo kế toán quản trị chi phí được lập tại các doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam.....	135
Bảng 3. 1. Phân loại chi phí trong doanh nghiệp chuyên kinh doanh nội dung số Việt Nam theo mối quan hệ với mức độ hoạt động	153
Bảng 3. 2. Phân loại chi phí theo thẩm quyền kiểm soát chi phí	156
Bảng 3. 3. Báo cáo phân tích biến động biến phí nhân công trực tiếp.....	170
Bảng 3. 4. Biểu đánh giá chấp nhận hay từ chối đơn hàng	173

BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2. 1. Doanh thu công nghiệp nội dung số	86
Biểu đồ 2. 2. Số doanh nghiệp kinh doanh nội dung số.....	87
Biểu đồ 2. 3. Chế độ kế toán áp dụng	99
Biểu đồ 2. 4. Hình thức ghi sổ kế toán áp dụng tại các DN chuyên kinh doanh NDS Việt Nam.....	100
Biểu đồ 2. 5. Số DN chuyên kinh doanh NDS VN có tổ chức kế toán quản trị chi phí.....	102

Biểu đồ 2. 6. Phương pháp các DN chuyên kinh doanh NDS Việt Nam dùng để tách chi phí hỗn hợp.....	107
Biểu đồ 2. 7. Khó khăn trong công tác phân loại chi phí tại các DN chuyên kinh doanh NDS Việt Nam.....	107
Biểu đồ 2. 8. Trách nhiệm trước lãnh đạo cấp trên về các nội dung phát sinh tại bộ phận phụ trách trong các DN chuyên kinh doanh NDS Việt Nam	109
Biểu đồ 2. 9. Sự cần thiết phân cấp quản lý trong các doanh nghiệp chuyên kinh doanh NDS Việt Nam.....	109
Biểu đồ 2. 10. Mức độ đầy đủ của hệ thống định mức trong các DN chuyên kinh doanh NDS Việt Nam.....	113
Biểu đồ 2. 11. Mức độ đáp ứng của hệ thống định mức đối với các chức năng quản trị trong các DN chuyên kinh doanh NDS VN	114
Biểu đồ 2. 12. Mức độ đáp ứng của hệ thống dự toán với chức năng lập kế hoạch trong các DN chuyên kinh doanh NDS VN	116
Biểu đồ 2. 13. Mức độ hiểu biết của các DN chuyên kinh doanh NDS VN về các phương pháp kế toán quản trị chi phí khác	117
Biểu đồ 2. 14. Tổ chức vận dụng hệ thống chứng từ kế toán chi phí trong các DN chuyên kinh doanh NDS VN	119
Biểu đồ 2. 15. Hình thức trả lương tại các DN chuyên kinh doanh NDS VN	120
Biểu đồ 2. 16. TK dùng để hạch toán chi phí sản xuất dịch vụ trong các DN chuyên kinh doanh NDS VN	124
Biểu đồ 2. 17. Tình hình theo dõi chi phí SXC, CPBH, CPQLDN thành chi phí biến đổi và chi phí cố định trong các DN chuyên kinh doanh NDS VN	126

ĐỒ THỊ

Đồ thị 1. 1. Phân loại chi phí theo mối quan hệ với mức độ hoạt động.....	35
Đồ thị 1. 2. Ước tính chi phí theo phương pháp biểu đồ phân tán.....	36

HÌNH

Hình 2. 1: Sản phẩm dịch vụ nội dung số	92
---	----

SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1. 1. Các chức năng của quản trị doanh nghiệp	24
Sơ đồ 1. 2. Sơ đồ Dự toán sản xuất kinh doanh.	44
Sơ đồ 1. 3. Phương pháp xác định CP theo đơn đặt hàng	53
Sơ đồ 1. 4. Chi phí mục tiêu và quản trị chi phí sản xuất theo triết lý quản lý Kaizen.	64
Sơ đồ 2. 1. Quy trình đầy đủ sản xuất sản phẩm nội dung số	91
Sơ đồ 2. 2. Mô hình kế toán tập trung	97
Sơ đồ 2. 3. Mô hình kế toán hỗn hợp	98
Sơ đồ 3. 1. Trung tâm chi phí khối sản xuất	158
Sơ đồ 3. 2. Trung tâm chi phí khối kinh doanh.....	159
Sơ đồ 3. 3. Trung tâm chi phí thuộc khối quản lý.....	160